ii) यः पृथिवीं व्यथमानामदृंहद्यः पर्वतान्प्रकुपिताँ अरम्णात्।
यो अन्तरिक्षं विममे वरीयो यो द्यामस्तभात्य जनास इन्द्रः॥

d) Explain in Sanskrit: 5+5=10

i) कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतं समाः।
एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे॥

ii) असूर्या नाम ते लोकाः अन्धेन तमसावृताः।

———

U.G. 5th Semester Examination - 2025

SANSKRIT

[MAJOR-VI]

Course Code : SANS-M-T-06

[NEP-2020]

Full Marks : 60 Time : $2\frac{1}{2}$ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. Answer any **ten** of the following questions in Sanskrit language in Devanāgarī scripts: 2×10=20

i) ऋग्वेदस्य प्रथमं सूक्तं किमस्ति? अस्य सूक्तस्य ऋषिः छन्दः देवता उल्लिख्यन्ताम्।

ii) 'अग्ने यं यज्ञमध्वरं'—'अध्वरम्' इति शब्दस्य कोऽर्थः? स यज्ञः कुत्र गच्छति?

iii) अग्निप्रदत्तस्य धनस्य बैशिष्ट्यमालोच्यताम्।

iv) अक्षानां संख्या कति? ते केन निर्मिताः?

v) 'अक्षैर्मा दीव्यः कृषिमित् कृषस्व'—अस्य मन्त्रस्य तात्पर्यमालोच्यताम्।

vi) कितवस्य पत्नी कीदृशी आसीत्? तां कितवः कथं परित्यक्तवान्?

vii) देवीसूक्तस्य ऋषिः कः? अस्मिन् सूक्ते कति मन्त्राः सन्ति?

viii) कः कैः सह आत्मभावं संवलयन् विचरति? देवीसूक्तानुसारतः लिखतु।

[Turn over]

ix) 'अहं राष्ट्री संगमनी वसूनाम्'—इत्यस्य मन्त्रस्य तात्पर्यं लिखतु।

x) इन्द्रसूक्तस्य अपरनाम किमस्ति? कथमिदं नामकरणं कृतम्?

xi) इन्द्रसूक्तानुसारणे इन्द्रदेवस्य त्रीणि विशेषणानि लिखतु।

xii) 'यस्य शुष्माद्रोदसी उभ्यसेताम्'—कुत्र प्राप्यते सूक्तिरियम्? अत्र 'रोदसी' पदस्य कोऽर्थ:।

xiii) इशेपनिषदिशा मनसो जवीय: क:? सत्यस्य मुखञ्य केनापिदितम्?

xiv) ईशोपनिषद् कस्य वेदस्य अन्तर्गतास्ति? अस्यां उपनिषदि कति मन्त्रा: सन्ति?

xv) उपनिषद्-शब्दस्य कोऽर्थ:? तस्या व्युत्पत्ति: लिखताम्।

2. Answer any **four** of the following questions: 5×4=20

a) Translate into Bengali or English:

i) अ॒ग्निः पूर्वे॑भि॒र्ऋषि॑भि॒रीड्यो॒ नूत॑नैरु॒त।
स दे॒वाँ एह व॑क्षति॥

OR

ii) यो जा॒त ए॒व प्र॑थ॒मो मन॑स्वान्दे॒वो दे॒वान्क्रतु॑ना प॒र्यभू॑षत्।
यस्य॒ शुष्मा॒द्रोद॑सी॒ अभ्य॑सेतां नृ॒म्णस्य॑ म॒ह्ना स ज॑नास॒ इन्द्र:।।

b) Translate into Bengali or English:

i) यस्तु सर्वाणि भूतानि आत्मन्येवानुपश्यति।
सर्वभूतेषु चात्मानं ततो न विजुगुप्सते॥

OR

ii) ईशा वास्यमिदं सर्वं यत् किं च जगत्यां जगत्।
तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृध: कस्य स्विन्द्रनम्॥

c) Write short note on any **two** of the following:

i) प्रातरनुवाक

ii) विनियोग:

iii) याज्या

iv) अग्निषोमप्रणयनम्

d) Give the Padapātha of the 2. (a) (i) or 3. (c) (i).

e) Discuss the philosophical idea contained in देवीसूक्त।

f) According to the ईशोपनिषद्, explain the word सम्भूति and असम्भूति।

3. Answer any **two** of the following selecting any **one** from each group: One answer must be written in Sanskrit with Devanāgarī script: 10×2=20

GROUP-A

a) What type of hymn is अक्षसूक्त? What is the main teaching of this hymn?

b) Write a short dissertation on the Nature of self (आत्मन्) as profound in the ईशोपनिषद्।

GROUP-B

c) Explain in Sanskrit: 5+5=10

i) अ॒ग्निमी॑ळे पु॒रोहि॑तं य॒ज्ञस्य॑ दे॒वमृ॒त्विज॑म्।
होता॑रं रत्न॒धात॑मम्।